

Doc. Mgr. art. Irena Medňanská, PhD.

Prešovská univerzita v Prešove

katedra hudby, Fakulta humanitných a prírodných vied

Posudok na dizertačnú prácu Mgr.art.Lubici Kistyovej

**PODIEL KLAVÍRNEJ HRY NA PROFILÁCII BUDÚCEHO
UČITEĽA HUDBY-HUDOBNEJ VÝCHOVY**

Dizertačná práca (DP) **Mgr.art Lubici Kistyovej** s rozsahom 150 strán napĺňa v súčasnosti niekoľko aktuálnych kritérií. Práve dnes v štrukturálnych a obsahových premenách vysokoškolského štúdia, v permanentných snahách o redukciu a „zoštíhľavanie“ praktických disciplín v štúdiu Učiteľstva hudby-hudobnej výchovy z ekonomických dôvodov je veľmi dôležité poukázať na význam a kvantitatívno-kvalitatívnu úroveň nástrojových zručností budúceho učiteľa hudby. Výsledky autorkou realizovaných prieskumov sú smerodatné z hľadiska nedávneho vývoja, zmien a stavu v súčasnosti, na ktorý je nutné okamžite reagovať.

DP je diferencovaná do siedmych centrálnych kapitol, v ktorých autorka napĺňa cieľ svojej práce...*poukázať na význam klavírnej hry vo všetkých zložkách hudobno-výchovného procesu, na jej všestrannú využiteľnosť a výrazný podiel pri formovaní osobnostného profilu budúceho učiteľa hudby-hudobnej výchovy (Hv)*. Autorkou postavené hypotézy, ich overovanie a potvrdzovanie sú v súlade s cieľom DP a podčiarkujú požiadavku a opodstatnenosť klavírnej interpretačnej zručnosti.

„Hudobná výchova v kontexte filozofie edukácie“ je témou prvej kapitoly, ktorú diferencuje v logickej návaznosti od vstupnej definície hudobno-výchovného procesu a jeho inštitucionálnej základne s prechodom na prezentáciu súčasných edukačných trendov. Tu dominuje humanisrický princíp a najmä integračný princíp, ktorý je reprezentovaný Roscherovou polyestetickou výchovou. Početné citácie z roscherových štúdií ako aj z odborných reflexií jeho asistenta W.Masnaka sú finalizované snahou autorky nájsť v tejto integrite priestor pre klavírnú hru (1.2.2). Osobnostné koncepcie v edukácii (1.2.3) prinášajú charakteristiku dvoch koncepcií (personalistickej a sociokonštruktivistickej) zjavne progresívnych pre učiteľské profesie, absentuje však ich integrácia, či odraz v osobnosti učiteľa hudby.

Pre vstup do problematiky analyzuje autorka najnovšiu koncepciu rozvoja výchovy a vzdelávania v SK, projekt „Milénium“ z pozície súčasnej stratégie kompetenčného vzdelávania, ktorého cieľom je rozvoj integrovanej a kreatívnej osobnosti. Pre učiteľa hudby vymedzuje umelecko-hudobné kompetencie v spojení s pedagogickými v súlade so súčasnými požiadavkami a teda výrazne zvýšenými nárokmi. Hudobno-výchovný proces uchopuje v komplexe celoživotného vzdelávania s terminologickou európskou aproximáciou. Rozhodne treba oceniť úsilie autorky isté štandardné a nemenné konštanty hudobno-výchovného procesu predstaviť v nových súvislostiach zohľadňujúcich dobové zmeny a premeny, ktoré „opiera“ o citácie z najnovšej vedeckej a odbornej literatúry.

V celom komplexe prvej kapitoly je cieľom nových koncepcií, princípov *rozvoj integrovanej osobnosti* tak žiaka, ako aj učiteľa (hoci nie vždy autorka túto dvojicu uvádza), logicky to však vychádza z danej problematiky.

Druhá kapitola sa zaoberá *klavírnou hrou ako prostriedkom rozvíjania integrovanej osobnosti učiteľa*. *Klavírna hra* ako dieľči problém z hľadiska rozvoja integrovanej osobnosti učiteľa, ale hlavný z hľadiska témy práce je postavený na patričnej základni definícií, vymenovaní rozmanitosti foriem klavírnej hry, charakteristike jednotlivých subsystémov osobnosti fungujúcich v procese klavírnej interpretácie, nevyhnutnej najmä pri výchove profesionálneho klaviristu. Priestor venuje aj prezentácií zvukovej výrazovej transparentnosti, nutnej práve pre učiteľa-klaviristu, ktorý by ju mal vnímať okrem iného aj z pozície plurality nálad, pocitov, predstáv ako zážitkových prvkov (str.40).

(Práve táto zvukovosť klavíra je predmetom CD nahrávky z didaktiky Hv.)

Finálne tvrdenie v tejto kapitole, že *učiteľ-hudobník ovládajúci nástroj*, je lepšie vybavený pre *zvládnutie svojej učiteľskej roly*, je samozrejmosťou, ktorú dokazujú aj výsledky prieskumov v ďalšej časti práce.

Analytický charakter 3.kapitoly *Súčasný stav klavírnej prípravy adeptov pre štúdium programu „hudobná výchova“* je reflexiou vlastných skúseností v prostredí východoslovenského regiónu. Autorka *„metódou obsahovej analýzy dokumentov“* prezentuje všetky vyskytujúce sa formy a stupne klavírnej prípravy v inštitucionálnom zázemí, obsahovej štruktúre a zadaných cieľov. Táto časť je dôkazom precíznej komparačnej práce dizertandky a zároveň predstavuje prehľad „výskytu“ nástrojovej-klavírnej výučby aj so stručným obsahom najmä v certifikovanom vzdelávaní. Jednorázové formy, ako majstrovské kurzy str.67 mohli mať konkrétne príklady z česko-slovenského teritória, nakoľko dizertandka sa ich aj osobne zúčastnila.

Autorkina analýza prijímacích talentových (praktických) skúšok *matematicko-štatistickou metódou* prezentovaná vo farebných grafoch priniesla výsledky nielen v kontexte naplnenia cieľa práce a postavených hypotéz, ale naznačuje mnohé vývojové smerovanie pre vedenie katedry, ktoré môže na základe týchto analýz korigovať svoju riadiacu činnosť. (napr.v záujme o štúdium Hv, v typológii stredných škôl, či konzervatória)

Výsledky nasledujúcej analýzy, ktorej cieľom je *„zistiť uplatnenie klavírnej hry v predmete Hv na 2.stupni ZŠ a v HN na ZUŠ“* sa získali z dotazníkového prieskumu medzi učiteľmi z praxe. Odhaľujú nedostatky a „slabé miesta“ vo vysokoškolskej príprave a v ďalšom kariérnom raste učiteľa a hoci skúmaná vzorka 44 učiteľov nie je reprezentatívna kvantita, stačí nato, aby sa vyvodili patričné opatrenia na zlepšenie tohto stavu (napr. priebežné vzdelávanie na MPC môže byť orientované na zdokonaľovanie tých oblastí, ktoré učitelia najviac pripomínajú; *poz.recenzentky ako metodičky Hv na MPC*) Už samotná autorka vyexerpovala z daného výskumu okruh problémov, ktorým sa bude ďalej venovať. Tieto v celom komplexe medzipredmetovej integrácie zefektívnia prípravu študenta, s cieľom maximálneho využívania nástroja v hudobnej praxi.

Poukázanie na možnosti uplatnenia klavírnej hry a tým aj jej podielu na profilácii budúceho učiteľa hudby je ťažiskom 5. a 6.kapitoly. Možnosti aplikácie klavírnych zručností autorka realizovala v

„čerstvo“ akreditovanom študijnom programe „*Hudobná výchova v kombinácií*“, v príliehavejšie označenom odbore 1.1.3 Učiteľstvo výchovných a umelecko-výchovných predmetov. V logickom postupe, vychádzajúcom z témy práce (nie z poradia v študijnom pláne) podriaďuje obsahovému rozboru najskôr praktické (klavírne) disciplíny a ďalšie praktické disciplíny nasledujú v postupnosti od tých, ktoré najviac využívajú klavírnú hru. Naväzujúci okruh tvoria teoreticko-analytické a pedagogické disciplíny s navrhovanými konkrétnymi klavírnymi dielami, ktoré sa môžu „naživo“ aplikovať v týchto predmetoch. Ich zaradenie nie je samoučelné, ale vychádza z učebných osnov Hv pre ZŠ a zaradenia do „infolistov“ daného predmetu.

Nakoľko autorka už niekoľko rokov pravidelne realizuje so svojimi študentami-klaviristami modelové didaktizácie klavírných diel, zovšeobecňuje tieto svoje skúsenosti v 6.kapitole. Celú kapitolu diferencuje v kontexte naplnenia didaktických cieľov, prezentácie metodických postupov s demonštráciou na konkrétnych klavírných dielach. Dizertandka tu prejavila svoju schopnosť viacrozmernej integrácie, ktorá má inú kvalitu ako len samoučelné nacvičenie klavírných diel.

(Táto jej, dnes už pravidelná činnosť má kvalitatívny vzostup tak vo výbere skladieb, ako aj v samotnom (didaktickom) uchopení zo strany študentov. *Poz.recenzentky, ktorá sa ako vedúca KHu zúčastňuje týchto prezentácií a teda má možnosť hodnotenia a porovnaní*).

V záverečnej sumarizácii a odporúčaní pre prax (kap.7) Mgr.art.L.Kistyová vyhodnocuje splnenie cieľov a potvrdenie, či nepotvrdenie stanovených hypotéz (niektoré až detailne). Odporúčania pre prax str.146 by sa podľa toho, akému typu školy sú určené mali stať súčasťou plánu práce školy (klavírneho PK), niektoré majú celoplošný charakter a treba ich posunúť Štátnemu pedagogickému inštitútu v Bratislave, ďalšie je potrebné zapracovať do vlastnej riadiacej práce (napr. posledné 2 sú napr. realizovateľné v kompetencii vedúceho katedry hudby a v Prešove sa ich snažíme realizovať s väčšími, či menšími úspechmi).

Dizertačná práca Mgr. art. Lubici Kistyovej predstavuje výrazne vyššiu kvalitu vo svojom hudobno-pedagogickom prieskume (od kap.3), kde si autorka osvojila metódy výskumu sumarizuje a systematizuje výsledky jednotlivých častí prieskumov, zaujíma k nim vlastné postoje a navrhuje ďalšie postupy. Táto časť má logiku v inštitucionálnej analýze, v postupnosti v predmetoch študijného programu Hv a prináša aj vlastné tvorivé modely. Výsledky analýz podľa potreby prezentuje názorne a na vysokej dizajnovo-grafickej úrovni.

Úvodné kapitoly predstavujú široký záber preštudovania vedeckej a odbornej literatúry, miestami citovanej bez návaznosti na predchádzajúce, čím uniká postupnosť a gradácia.

Autorka vypracovaním tejto práce osobnostne a odborne výrazne narástla, čo sa pozitívne odzrkadlilo v poslednom období v jej práci na KHu. Jej dizertačná práca má rozhodne viacdimenzionálny význam, je výrazným príspevkom k didaktike klavíra v podmienkach učiteľského štúdia a tiež poukázala na možnosti skvalitnenia výučby najmä v kontexte integratívnosti na rôznych stupňoch a typoch škôl a celoživotného vzdelávania učiteľov-klaviristov.

Dizertačná práca disponuje vysokou kvalitou formy, pravopisnej čistoty a účelným prílohovým materiálom.

Dizertačnú prácu **Mgr. art. Ľubici Kistyovej odporúčam prijať k obhajobe a udeliť menovanej vedecko-akademický titul**

„philosophie doctor - Ph.D”.

Pripomienky recenzentky:

Kap.1.2 Vplyv súčasných edukačných trendov je v práci ich komparáciou, nie je zo žiadneho uhľa reflektovaný ich „vplyv”.

V niektorých kapitolách je istý rozpor, alebo nepresné vyjadrenie obsahu kapitoly s jej nadpisom. napr.2.2, ďalej napr. na .str.58- 59 stať *Podiel hudobnej teórie na umeleckej výchove v ZUŠ* sú stručným kvantitatívno-obsahovým konštatovaním náplne PHV a HN, bez analýzy avizovaného podielu.

Kap.3.4 bod 1.Čo myslela autorka vyjadreníms prevahou už „hotovej” hudby.

Autorka pojala niektoré okruhy príliš zoširoka, presum doplňujúcich konštatovaní do poznámok, by pomohol plynulosti a dynamickosti kapitoly.

V Prešove 25.07.2006.